

Sygn. akt II Cz 227/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anatol Gul

Sędziowie: SO Piotr Rajczakowski

SO Aleksandra Żurawska

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2013 r. w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

zażalenia powoda M. M.

na pkt. II postanowienia Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 10 października

2012 r. w przedmiocie kosztów procesu, sygn. akt I C 843/12,

w sprawie przeciwko Z. T.

o wydanie rzeczy

p o s t a n a w i a:

zmienić zaskarżone postanowienie w pkt II w ten sposób, że nie obciążać powoda kosztami procesu.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 10 października 2012 r. w pkt. II Sąd Rejonowy, po uprzednim umorzeniu postępowania na skutek cofnięcia pozwu, zasądził od powoda na rzecz pozwanej 2417 zł tytułem kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał, że pozew o wydanie ciągnika został wniesiony przez powoda w dniu 27 czerwca 2012 r. i w dacie jego wniesienia pozwana zalegała z zapłatą 1500 zł, a cena nabycia ciągnika wynosiła 18000 zł. Ponadto powód nie wystąpił o zapłatę kwoty 1500 zł tytułem brakującej zapłaty ceny nabycia przedmiotowego pojazdu. Pozwana zapłaciła kwotę 1500 zł oraz odsetki w dniu 12 września 2012 r. W związku z tym rozstrzygnąć należało czy ta okoliczność ma znaczenie dla zasądzenia od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, czy też jednak potraktować należało pozwaną jako stronę przegrywającą proces. Rozważając powyższą kwestię, Sąd wskazał, że zasadą jest, iż w przypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Jednakże dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykaże, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 kpc) pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę. Dla Sądu rozstrzygającego niniejszą sprawę istotne było żądanie powoda, w którym domagał się wydania ciągnika. Wartość przedmiotu sporu został określona przez powoda na 18.000 zł, a więc na równowartość ciągnika wskazaną w umowie, tymczasem pozwana posiadała zadłużenie z tytułu zapłaty ceny nabycia ciągnika w dacie wytoczenia powództwa na kwotę 1500 zł. Powód nie wystąpił z żądaniem zapłaty tej kwoty i ewentualnie odsetek, a w

piśmie o cofnięciu pozwu wskazał, że cofa pozew z uwagi na dokonanie całkowitej spłaty zobowiązania pozwanej. W ocenie Sądu, nie można rozpoznawanej sprawy i kwestii rozstrzygnięcia o kosztach procesu potraktować w taki sposób, że cofnięcie pozwu było konsekwencją zaspokojenia przez pozwaną wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda, bowiem powód nie zgłosił roszczenia o zapłatę kwoty 1500 zł, tylko o wydanie tego ciągnika. Sąd, mając na uwadze tak sprecyzowane przez powoda żądanie, w kontekście okoliczności niniejszej sprawy, podniesionego przez pozwaną zarzutu niezgodności § 3 pkt 4 umowy z dnia 23 września 2011 r. z zasadami współżycia społecznego i oceny zapisu tego przepisu umowy przez Sąd, uznał, że brak jest podstaw do uznania pozwanej za przegrywającą proces, skoro powód wystąpił o wydanie ciągnika, mimo że pozwana zalegała z zapłatą kwoty 1500 zł. Sąd zauważył przy tym, że zupełnie inaczej należałoby ocenić tę kwestię, gdyby powód wytoczył powództwo o zapłatę 1500 zł, które niewątpliwie służyłoby dochodzeniu ochrony jego praw.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powód, wnosząc o jego uchylenie, zarzucił naruszenie art. 98 kpc, art. 101 kpc oraz zasad współżycia społecznego. Zdaniem skarżącego, to pozwana powinna zostać uznana za stronę przegrywającą sprawę, gdyż dopiero po wytoczeniu powództwa spełniła swoje świadczenie, a powód osiągnął zamierzony cel.

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 203 § 2 i 3 kpc zasadą jest, że w przypadku cofnięcia pozwu obowiązkiem zwrotu kosztów procesu obciążony jest powód, jednakże reguła ta nie ma zastosowania w sytuacji, gdy przyczyną cofnięcia pozwu jest zaspokojenie roszczenia powoda dopiero po wytoczeniu powództwa. W takim przypadku, przy dodatkowym ustaleniu, że pozwany dał powód do wytoczenia powództwa, pozwanego należy potraktować za przegrywającego sprawę. Z taką sytuacją – wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji – mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie. Powód bowiem dopiero po wytoczeniu powództwa został zaspokojony przez pozwaną, która – uiszczając brakującą kwotę tytułem ceny sprzedaży ciągnika – zrealizowała postanowienia zawartej przez strony umowy. W tych okolicznościach to powoda należało uznać za stronę wygrywającą sprawę. Nie można przy tym czynić mu zarzutu, że nie wniósł pozwu o zapłatę nieuiszczonej przez pozwaną części należności za sprzedany pojazd. Uprawnienie do wytoczenia powództwa o wydanie rzeczy wynikało z umowy i z uprawnienia takiego (abstrahując od oceny skuteczności zapisów tej umowy) powód skorzystał, w konsekwencji zaś pozwana wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania. Nawet jednak, gdyby przyjąć za Sądem Rejonowym, że powód formalnie przegrał proces, gdyż jego żądanie wydania rzeczy nie zostało spełnione, to okoliczność ta nie stoi na przeszkodzie w wykorzystaniu instytucji przewidzianej w art. 102 kpc. Użycie tego przepisu powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. W niniejszej sprawie powodowi obok roszczenia o wydanie rzeczy bez wątpienia przysługiwało również roszczenie o zapłatę i – chociaż żądania takiego nie zgłosił – to jego podstawa odpadła na skutek dokonanej przez pozwaną wpłaty. Nie bez znaczenia jest również fakt, że na koszty zasądzone przez Sąd Rejonowy na rzecz pozwanej składają się jedynie koszty zastępstwa procesowego jej pełnomocnika, który swój udział w sprawie zgłosił na dzień przed rozprawą, na której Sąd umorzył postępowanie, zatem jego nakład pracy w sprawie był znikomy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc, orzekł jak w postanowieniu.